

LA VIDA MONÀSTICA, SAGRAMENT D'AMOR

per l'arximandrita KALLISTOS WARE

Pacomi, fidel a l'ideal compassiu que el seu primer contacte amb els cristians li havia revelat, no escollí la vida d'ermità com Antoni, sinó que fundà una comunitat en la qual ell mateix i els seus germans monjos podrien expressar llur amor mutu mitjançant una vida de compartició i uns actes quotidians de servei recíproc. Així, per mitjà d'aquest esperit d'amor mutu, el monestir havia de ser una imatge de la primera comunitat apostòlica a Jerusalem on els cristians «posaven totes les coses en comú».

En la tradició de sant Pacomi, els monjos serveixen la societat d'una manera també molt directa. Des del principi, els monestirs cenobítics sempre han considerat l'hospitalitat com a formant part de llur vida quotidiana.

Així el cercle de l'amor monàstic mai no s'ha tancat, perquè sempre hi ha lloc a l'interior per a l'estranger i el proscrit. «En la mesura que vosaltres ho heu fet a un d'aquest més petits dels meus germans, a mi m'ho heu fet»: l'hoste, segons la paraula de sant Benet, ha de ser rebut «com el Crist mateix».

Però és principalment amb la pregària com el monjo serveix el món: no pas primer de tot amb obres exteriors de caritat o amb l'erudició, o amb l'hospitalitat o àdhuc amb el consell espiritual, sinó pel treball interior de la pregària. L'amor d'un monjo s'expressa primer de tot per la seva pregària: la seva pregària és el seu amor. Ell serveix el proïsme pregant. No simplement amb pregària d'intercessió, sinó amb tota la seva pregària, tant si és penediment, com lloança, com silenci.

Precisament perquè prega el monjo no està separat del món, per gran que sigui el seu aïllament exterior, perquè la pregària, encara que sigui interior i personal, mai no és solitària: qui ofereix una pregària autèntica i viva prega sempre com a membre d'un cos, en unió amb tots aquells qui preguen, i en realitat amb tota la humanitat, tant si ella prega com si no. Tota pregària és comunitària i còsmica. La pregària és una força dinàmica i transfiguradora, fins quan resta enterament amagada. Potser fan més per mantenir la pau en la nostra generació uns quants homes i dones de pregària incessant, del tot desapercebuda pel món exterior, que tots els polítics i diplomàtics.

Si alguns homes esdevenen pregària, ha fet notar Olivier Clément —pregària pura i, segons totes les aparences, perfectament inútil—, transformaran l'univers pel sol fet de la seva presència i de la seva mateixa existència. Aquesta és precisament la vocació del monjo: ser una presència, la presència de la pregària, ajudar el món no tant d'una manera activa existencial, no tant per allò que fa com per allò que és, esdevenint ell mateix pregària viva. Transfigura el món transfigurant-se ell mateix. En tota la història de l'Església, els monjos han estat diverses vegades una il·lustració d'aquesta paradoxa: aquell qui es refusa a preveure i a organitzar, que no cerca de determinar quin és per a ell el millor mitjà de ser útil a altri, sinó que es gira simplement vers Déu amb un amor sense límits, sovint

15 de maig – sant Pacomi

és justament el qui, més que tots els seus contemporanis, aporta més i d'una manera permanent, a tota la societat. Pot donar-se que, com menys el monjo pensa a convertir el món i més pensa a convertir-se ell mateix, hi hagi més oportunitat que el món es trobi de fet convertit.

El monjo és això: una presència, un testimoniatge o un signe. Més específicament, és testimoni de l'edat futura, d'aquest regne futur que tanmateix, és ja present enmig nostre.

Els monjos són els màrtirs d'una època en què el martiri cruent ja no existeix; el monaquisme és el contrapès del cristianisme *estabert*. En una època en què l'Església en general corria el risc de confondre allò que pertany al Cèsar amb allò que pertany a Déu, els monjos han complert un paper profètic o escatològic, en recordar als homes que el regne de Déu no és un regne d'aquest món. I aquesta és sempre la seva missió al si de l'Església.